

การกระทำผิดของเด็ก: ศึกษากรณีตาม  
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74  
Child Delinquency: A Case Study  
under Section 74 of the Criminal Code

ประภาพร สมพร, พิชญา เหลืองรัตนเจริญ

Praphaporn Somporn, Pitchaya Luangrattanacharoen

คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม,  
คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Faculty of Social Sciences and Local Development,

Pibulsongkram Rajabhat University

Email: looktanpraphaporn@gmail.com

Faculty of Social Sciences and Local Development,

Pibulsongkram Rajabhat University

Email: p-ya.l@hotmail.co.th

รับบทความ (Received): 14 พ.ค. 2567

ปรับปรุงแก้ไข (Revised): 15 ก.ค. 2567

ตอบรับบทความ (Accepted): 17 ก.ค. 2567

## บทคัดย่อ

งานวิจัยในรูปแบบวิทยานิพนธ์ที่จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็ก ที่มีการกระทำความผิดที่ร้ายแรง รุนแรง และเป็นเหตุฉุกเฉินหรือเป็นภัยต่อสังคมไทยที่เห็นได้ชัดเจนจากเหตุการณ์ที่เด็กและเยาวชนก่อขึ้นที่กระทำความผิดต่อสังคมอย่างร้ายแรง ในคดีทำร้ายร่างกายจนถึงขั้นเสียชีวิต ซึ่งผู้ก่อเหตุหรือผู้กระทำความผิดเป็นเพียงเด็กหรือเยาวชนและพบว่า การกระทำ

ความผิดส่วนใหญ่มีอายุแค่เพียง 13-15 ปีเท่านั้น สังคมไทยต่างพิพากษ์วิจารณ์ว่า เหตุใดเด็กและเยาวชนเหล่านี้ ถึงไม่ได้รับโทษกับการกระทำที่เขย่าขวัญสังคมไทยและยังมียุทธการณที่เกดขึ้นในปัจจุบัณ ดังนั้นผู้ศึกษาการศึกษาเรื่องช่วงอายุ เรื่องบทลงโทษ และฐานความรับผิดชอบของเด็กโดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องของประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศตามเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายอาญามาตรา 74

ผลการศึกษา พบว่า มีการกระทำผิดของเด็กไทยมากขึ้นและมีการกระทำ ความผิดซ้ำ ซึ่งศึกษาและดูจากรายงานสถิติของกรมสถานพินิจที่ลงรายงานสถิติประจำปี ซึ่งศึกษาจากรายงานสถิติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562-2566 และยังศึกษาจากการเปลี่ยนกฎหมายของต่างประเทศของประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่มีการปรับเปลี่ยนกฎหมายเพื่อให้เข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบัน

ดังนั้น การศึกษาการกระทำผิดของเด็กในเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งศึกษา ช่วงอายุ เรื่องบทลงโทษ และฐานความผิดโดยการเปรียบเทียบกับต่างประเทศ พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงบทโทษในการกระทำผิดของเด็ก ซึ่งหลายประเทศเปลี่ยนให้เข้ากับปัจจุบัน แต่พบว่าในประเทศไทยยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับบทกฎหมายให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งตัวอย่างในประเทศฝรั่งเศสได้มีการเปลี่ยนแปลงบทกฎหมายทางอาญาในช่วงอายุ 13-16 ปี ถ้ามีการกำหนดโทษสำหรับช่วงอายุนี้ ถ้ามีการกระทำผิดร้ายแรงและเป็นเหตุอุกฉกรรจ์สามารถลงโทษขังในสถานกักขัง ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดบทโทษจำคุกได้ทันทีถ้าเป็นการกระทำผิดร้ายแรง หรือเป็นเหตุอุกฉกรรจ์ ส่วนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้มีการกำหนดบทลงโทษทางอาญาไว้ชัดเจน

**คำสำคัญ:** ความผิด, เด็ก, กฎหมาย, มาตรา 74

## Abstract

The research is in the form of a thesis designed to study the delinquency of children who commit serious, violent offenses that are accidents or threats to Thai society that are obvious from the incidents

caused by children and youth that have a serious impact on society. In the case of assault to death. The perpetrators or perpetrators are only children or juveniles and it is found that most of the offenders are only 13-15 years old. Thai society has criticized why these children and youth are not punished for their actions that have shaken Thai society and are still happening today. Therefore, the researcher has studied the age range. Regarding penalties and the basis of children's liability by studying relevant documents of Thailand compared with foreign countries in accordance with the intent of the Criminal Code, Section 100 of the Criminal Code. 74.

The results of the study showed that there were more delinquents and recidivism among Thai children, which was studied and looked at from the statistical report of the Department of Probation which published the annual statistical report from 2019-2023. He also studied the changes in French foreign laws. The United States and the United States of China have adjusted the law to match current events.

So, A study of juvenile delinquency in current cases, which studies the age range, penalties, and offenses based on comparisons with other countries, has found that the penalties for juvenile delinquency have changed, which many countries have changed to the present. However, it was found that in Thailand, there has been no change or adjustment of the law to the current situation. In France, for example, the penal code has been changed between the ages of 13 and 16 if the penalty is imposed for this age range. If a serious offense is committed and it is an accident, it can be punished with imprisonment in a closed place. In the United States, the penalty of imprisonment is immediately imposed if it is a serious offense or an accident, while in the United States, the Chinese people have clearly defined criminal penalties.

Keywords: Serious, Child, Law, Section 74

## บทนำ

ในปัจจุบันสภาพปัญหาของสังคมไทยที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดเทียบเท่ากับการกระทำความผิดของผู้ใหญ่และเป็นการกระทำความผิดที่รุนแรงและร้ายแรงถึงขั้นเป็นอาชญากรรมที่โหดร้ายต่อสังคม ไม่น่าเชื่อว่า การกระทำที่ร้ายแรงเช่นนี้เป็นการกระทำของเด็กจริง ๆ พบเห็นได้ตามข่าวสารและตามเหตุการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน เช่นกรณีที่เด็กอายุเพียง 14 ปี กราดยิงกลางห้างสรรพสินค้าพารากอนจนถึงขั้นมีคนเสียชีวิต ต่อมา ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง มีคำสั่งส่งตัวเด็กชายอายุ 14 ปี ผู้ก่อเหตุใช้อาวุธปืนยิงที่ห้างสรรพสินค้าสยามพารากอนไปควบคุมไว้ในสถานพินิจ เพื่อให้สถานพินิจตรวจสอบสภาพจิตใจของผู้ต้องหา หลังตรวจสอบการจับกุมของเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย และอีกเหตุการณ์อีกเหตุการณ์หนึ่งคือ กลายเป็นเหตุการณ์เขย่าขวัญสังคมไทยล่าสุด หลังมีรายงานพบศพ “ป้าบัวผัน” หรือ “ปากบ” ถูกฆ่าทิ้งสระน้ำข้างโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสระแก้ว ในการกระทำความผิดที่ร้ายแรงเป็นเด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 13-16 ปี ทำให้ชาวเน็ตตกเถียงและวิพากษ์วิจารณ์เรื่อง “การกระทำความผิดของเยาวชน” โดยหลายคนเรียกร้องให้เอาผิดกับเยาวชนที่ทำผิดในคดีร้ายแรงแบบเดียวกับผู้ใหญ่

ดังนั้น จากเหตุการณ์สะเทือนขวัญ จึงเป็นตัวอย่างที่เป็นต้นแบบในการที่นำมาวิเคราะห์การกำหนดมาตรการการลงโทษเพราะเป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรงเกินกว่าการกระทำความผิดที่เด็กหรือเยาวชนจะเป็นผู้กระทำ อีกส่วนหนึ่งเหยื่อหรือผู้เสียหายไม่ได้รับการเยียวยาจากการกระทำของเด็กและเยาวชนเหล่านี้เลย หรืออีกในหนึ่งคือไม่ได้รับความยุติธรรมที่สมควรแก่เหตุการณ์ที่เด็กและเยาวชนกระทำ เพราะมีมาตรา 74 และมาตรา 75 ตามประมวลกฎหมายอาญาที่กำหนดขั้นตอนการดำเนินการสำหรับเด็กและเยาวชนซึ่งที่จริงแล้วในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวหรือวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ได้มีมาตรการสำหรับการดำเนินคดีสำหรับเด็กหรือเยาวชนที่เป็นการกระทำความผิดที่เด็กและเยาวชนลงมือจริง ๆ ส่งผลในปัจจุบันเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ที่อยากให้มีการลงโทษเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ ดังนั้น

เราควรมีมาตรการลงโทษในการกำหนดบทลงโทษที่เป็นบรรทัดฐานในการที่จะลงโทษกับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดที่ร้ายแรงหรือเป็นเหตุอุกฉกรรจ์ หรือเป็นภัยสังคมที่ส่งผลเป็นภัยร้ายแรงนั่นเอง

ในปัจจุบันมีการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้นและร้ายแรงขึ้นและสามารถดูสถิติเปรียบเทียบของการกระทำความผิดฐานต่าง ๆ จากสถิติสถานพินิจที่มีการกระทำความผิดซ้ำและซ้ำซึ่งวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนในปัจจุบันไม่สามารถลดสภาพปัญหาการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ดังนั้นถ้าหากเป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรงที่เป็นการกระทำที่อุกฉกรรจ์ควรมีมาตรการสำหรับการลงโทษเด็กและเยาวชน ดังนั้นควรมีการประเมินจากสภาพช่วงอายุ โทษหรือมาตรการที่ใช้บังคับโทษ และฐานความผิดสำหรับการลงโทษโดยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ไม่ใช่คิดเห็นใจแต่ผู้กระทำความผิดว่าเป็นเด็กอย่างเดียว ให้คิดถึงผู้เสียหายด้วยจึงจะยุติธรรม เพราะการบังคับใช้มาตรการการกำหนดโทษ เพื่อการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสกลับตัวเป็นคนดีและป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติกระทำความผิดซ้ำอีก

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาของเด็กที่ทำความผิดซ้ำซึ่งศึกษาจากสถิติการกระทำความผิดซ้ำ
2. เพื่อวิเคราะห์ตามประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา 74 ของประมวลกฎหมายอาญา
3. เพื่อวิเคราะห์ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74 และกฎหมายอาญาต่างประเทศ ศึกษาบทลงโทษ บทเปรียบเทียบช่วงอายุในการลงโทษและฐานความรับผิดชอบในการกระทำ เปรียบเทียบต่างประเทศกับกฎหมายอาญาไทย
4. เพื่อค้นหาแนวทางแก้ไขสภาพปัญหาในการกระทำความผิดซ้ำและกำหนดบทลงโทษเพื่อลดสภาพปัญหาที่มีการกระทำความผิดซ้ำและร้ายแรงในปัจจุบัน

## สมมติฐานการวิจัย

ปัญหาของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ยังเป็นการกระทำที่ร้ายแรงเป็นภัยสังคมตามพฤติการณ์ในปัจจุบันตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74 จากบทบัญญัติมาตรา 74 นั้น เป็นวิธีการลงโทษที่เป็นโทษสำหรับเด็กแต่ในความเป็นจริงกลับมีการยกเว้นโทษ ควรมีมาตรการกำหนดโทษหรือบทลงโทษในการกระทำความผิดที่โหดร้าย ร้ายแรง และเป็นเหตุอุกฉกรรจ์ให้เป็นมาตราหรือบทกำหนดโทษที่ชัดเจน

## การทบทวนวรรณกรรม

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74 ได้กำหนดขั้นตอนในการลงโทษเด็กอายุเกิน 12 แต่ไม่เกิน 15 เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษแต่ให้เงื่อนไขตาม อนุ (1) ถึง อนุ (5) ซึ่งเป็นมาตรการที่ปรับใช้กับเหตุการณ์ปัจจุบันไม่ได้เนื่องจากการกระทำความผิดของเด็กในปัจจุบัน กระทำการที่ร้ายแรง โหดร้าย และเป็นเหตุการณ์อุกฉกรรจ์ที่ร้ายแรงเกินกว่าการกระทำของเด็ก เพราะการกระทำที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่เด็กกระทำความผิดเสมือนการกระทำความผิดแบบผู้ใหญ่เกินกว่าที่จะเยียวยาเหมือนพฤติกรรมแบบเด็ก ๆ เพราะสำหรับเหตุการณ์ปัจจุบันการกระทำความผิดของเด็กที่เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2562-2566 เกิดเหตุการณ์ที่เด็กกระทำความผิดที่โหดร้าย ทารุณ และเป็นเหตุอุกฉกรรจ์จนไม่สามารถใช้มาตราตาม 74 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรจะมีการกำหนดมาตรการสำหรับการลงโทษให้ชัดเจน และเป็นหลักในการกำหนดโทษที่ไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ เหมือนอย่างเช่นในเหตุการณ์ร้ายแรงในปัจจุบันนี้ และซึ่งตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติมีความหมายสำคัญต่อการพิจารณาคดีพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีที่มีข้อหาว่าเด็กและเยาวชนกระทำความผิด ตามมาตรา 10 อนุ (1) และยังมีมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดชัดเจนว่าด้วยการโอนคดีในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดทำการแล้วซึ่งศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจชัดเจนในการที่จะให้มาตรการสำหรับเด็กที่

กระทำความผิด และในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 74 ก็กำหนดมาตรการในการลงโทษเด็กไว้เช่นกัน จึงมีความทับซ้อนในกฎหมาย ในการลงโทษเด็กอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74 และเป็นเหตุยกเว้นโทษถ้าเป็นเด็กกระทำความผิด แต่การกระทำความผิดของเด็กในปัจจุบันไม่เหมาะสมในการใช้มาตรการ เพราะการใช้มาตรการ ตามมาตรา 74 แห่งประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้ทำให้เด็กเข็ดหลาบจึงมีแต่กระทำความผิดมากขึ้น

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2562-2566) ได้สรุปผลรายงานสถิติคดีเด็กและเยาวชนว่า

#### 1. รายงานสถิติประจำปี พ.ศ. 2562

เด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมแล้วกระทำความผิดและถูกจับกุมซ้ำ ภายหลังได้รับการปล่อยตัว โดยตรวจสอบจากข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นระยะเวลา 1 ปี 2 ปี และ 3 ปี ภายหลังปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรม ทั้งนี้ไม่รวมเด็กและเยาวชนที่ได้รับการอายัดตัว จากคดีที่เป็นการกระทำความผิดก่อนรับการฝึกอบรม และเด็ก/เยาวชนตามมาตรา 132 วรรค 2 จากจำนวนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรม ปล่อยตัวปีงบประมาณ 2558 จำนวน 4,167 คน พบว่า กระทำความผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 947 คน คิดเป็นร้อยละ 22.73 กระทำความผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 1,487 คน คิดเป็นร้อยละ 35.69 และกระทำความผิดซ้ำภายใน 3 ปี จำนวน 1,885 คน คิดเป็นร้อยละ 45.24 ปล่อยตัวปีงบประมาณ 2559 จำนวน 4,263 คน พบว่า กระทำความผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 944 คน คิดเป็นร้อยละ 22.14 กระทำความผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 1,464 คน คิดเป็นร้อยละ 34.34 และกระทำความผิดซ้ำภายใน 3 ปี จำนวน 1,838 คน คิดเป็นร้อยละ 43.12 ปล่อยตัวปีงบประมาณ 2560 จำนวน 3,774 คน พบว่า กระทำความผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 882 คน คิดเป็นร้อยละ 23.37 กระทำความผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 1,396 คน คิดเป็นร้อยละ 36.99 ปล่อยตัวปีงบประมาณ 2561 จำนวน 3,189 คน พบว่า กระทำความผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 758 คน คิดเป็นร้อยละ 23.77

## 2. รายงานสถิติประจำปี พ.ศ. 2563

จากจำนวนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรม ปล่อยตัวปีงบประมาณ 2558 จำนวน 4,167 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 947 คน คิดเป็นร้อยละ 22.73 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 1,487 คน คิดเป็นร้อยละ 35.69 และกระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปี จำนวน 1,885 คน คิดเป็นร้อยละ 45.24 ปล่อยตัวปีงบประมาณ 2559 จำนวน 4,263 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 944 คน คิดเป็นร้อยละ 22.14 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 1,464 คน คิดเป็นร้อยละ 34.34 และกระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปี จำนวน 1,838 คน คิดเป็นร้อยละ 43.12 ปล่อยตัวปีงบประมาณ 2560 จำนวน 3,774 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 882 คน คิดเป็นร้อยละ 23.37 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 1,396 คน คิดเป็นร้อยละ 36.99 และกระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปี จำนวน 1,679 คน คิดเป็นร้อยละ 44.49 ปล่อยตัวปีงบประมาณ 2561 จำนวน 3,189 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 758 คน คิดเป็นร้อยละ 23.77 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 1,213 คน คิดเป็นร้อยละ 38.04 และกระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปี จำนวน 1,227 คน คิดเป็นร้อยละ 38.48 ปล่อยตัวปีงบประมาณ 2562 จำนวน 2,769 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 703 คน คิดเป็นร้อยละ 25.39 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 718 คน คิดเป็นร้อยละ 25.93

## 3. รายงานสถิติประจำปี พ.ศ. 2564

จากจำนวนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรม ปล่อยตัวปีงบประมาณ 2559 จำนวน 4,292 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำ ภายใน 1 ปี จำนวน 946 คน คิดเป็นร้อยละ 22.04 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 1,470 คน คิดเป็นร้อยละ 34.25 และกระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปี จำนวน 1,845 คน คิดเป็นร้อยละ 42.99 ปล่อยตัวปีงบประมาณ 2560 จำนวน 3,812 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 886 คน คิดเป็นร้อยละ 23.24 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 1,402 คน คิดเป็นร้อยละ 36.78 และกระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปี จำนวน 1,685 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20 ปล่อยตัวปีงบประมาณ 2561 จำนวน 3,209 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 760 คน คิดเป็นร้อยละ 23.68 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 1,217 คน คิดเป็นร้อยละ 37.92 และกระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปี จำนวน 1,396 คน คิดเป็น

ร้อยละ 43.50 ป่วยตัวปีงบประมาณ 2562 จำนวน 2,808 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 707 คน คิดเป็นร้อยละ 25.18 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 977 คน คิดเป็นร้อยละ 34.79 และกระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี 6 เดือน จำนวน 1,051 คน คิดเป็นร้อยละ 37.43 ปี งบประมาณ 2563 จำนวน 2,548 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 569 คน คิดเป็นร้อยละ 22.33 กระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี 6 เดือน จำนวน 710 คน คิดเป็นร้อยละ 27.86

#### 4. รายงานสถิติประจำปี พ.ศ. 2565

จากจำนวนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรม ปล่อยตัวปีงบประมาณ 2559 จำนวน 4,292 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 946 คน คิดเป็นร้อยละ 22.04 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 1,470 คน คิดเป็นร้อยละ 34.25 และกระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปีจำนวน 1,845 คน คิดเป็นร้อยละ 42.99 ปล่อยตัวปีงบประมาณ 2560 จำนวน 3,812 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 886 คน คิดเป็นร้อยละ 23.24 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 1,402 คน คิดเป็นร้อยละ 36.78 และกระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปี จำนวน 1,685 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20 ปล่อยตัวปีงบประมาณ 2561 จำนวน 3,209 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 760 คน คิดเป็นร้อยละ 23.68 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 1,217 คน คิดเป็นร้อยละ 37.92 และกระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปี จำนวน 1,396 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 ปล่อยตัวปีงบประมาณ 2562 จำนวน 2,808 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 707 คน คิดเป็นร้อยละ 25.18 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 977 คน คิดเป็นร้อยละ 34.79 และกระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปีจำนวน 1,117 คน คิดเป็นร้อยละ 39.78 ปี งบประมาณ 2563 จำนวน 2,548 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 569 คน คิดเป็นร้อยละ 22.33 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 803 คน คิดเป็นร้อยละ 31.51 และปีงบประมาณ 2564 จำนวน 1,892 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปีจำนวน 372 คน คิดเป็นร้อยละ 19.66

#### 5. รายงานสถิติประจำปี พ.ศ. 2566

จะเห็นว่าเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีจำนวน 1,456 คน พบว่ามีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำและติดตามในรอบปี

งบประมาณ พ.ศ. 2566 มีจำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 15.66 ของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

## กรอบแนวคิดการวิจัย

ปัญหาของการลงโทษที่ได้กระทำความผิดที่เป็นเหตุอุกฉกรรจ์ โหดร้าย และกรณีกระทำความผิดอย่างร้ายแรงในสังคมไทยไม่ได้เพราะยังไม่มี การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในการกำหนดโทษหรือมาตรการในการลงโทษ จึงควรมีการกำหนดโทษในการทำผิดของช่วงอายุที่กระทำความผิดตามมาตรา 74 แห่งประมวลกฎหมายอาญา โดยการกำหนดมาตราเพิ่มเติมในการลงโทษของกฎหมายอาญาสำหรับเด็กให้เป็นหลักการที่ชัดเจน เพื่อแสดงให้เห็นถึงกฎหมายที่มีบทบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขกฎหมายให้เป็นกฎหมายที่ทันสมัยไม่ล้าหลังและปรับใช้กับเหตุการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันได้อย่างชัดเจน เพื่อกำหนดมาตรการสำหรับเด็ก โดยเป็นหลักในการลงโทษและเป็นหลักเกณฑ์ในบทกำหนดโทษขั้นสูงในการกระทำความผิดของเด็กที่ใช้ร่วมกับมาตรการแบบแผนของศาลเด็กเยาวชนและครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ

พิชญา เหลืองรัตนเจริญ (2555) อธิบายว่า หลักประโยชน์สูงสุดของเด็กปรากฏครั้งแรกโดยศาลยุติธรรมประเทศอังกฤษในคดี Blissets Case (ค.ศ. 1765) ซึ่งเป็นคดีที่ตัดสินเกี่ยวกับการใช้อำนาจปกครองบุตร โดยคำพิพากษาของศาลมีใจความตอนหนึ่งว่า “ถ้าคู่กรณีทั้งสองฝ่ายไม่เห็นด้วย ศาลจะกระทำบางสิ่งให้ปรากฏอันเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับเด็ก” (If the Parties are Disagreed, the Court Will do What Shall Appear Best for the Child) ซึ่งหลักเกณฑ์ในคดีดังกล่าวศาลได้ใช้ดุลยพินิจในการดำเนินคดี โดยยึดหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ แต่การใช้ดุลยพินิจของผู้พิพากษาในคดีนี้ ยังมีได้ให้ความหมายคำว่า “ประโยชน์สูงสุดของเด็ก” ไว้อย่างชัดเจน แต่อย่างใดนอกจากศาลในประเทศอังกฤษแล้ว ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้ความหมายคำว่า “ประโยชน์สูงสุดของเด็ก” ไว้แตกต่างกัน ห้ามมิให้ศาลชั้นต้นอื่นในท้องที่นั้นรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว

นงลักษณ์ อาณี (2557) อธิบายว่า ในกฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศส ความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กอายุตั้งแต่ 13 ปีแต่ต่ำกว่า 16 ปี เด็กอายุระหว่าง 13-18

ปี กระทำความผิดจะถูกตั้งข้อหาว่ากระทำผิดได้แต่จะได้รับการสันนิษฐานว่าไม่มีความรับผิดชอบอาญา (the Presumption of Criminal Irresponsibility) ซึ่งข้อสันนิษฐานนี้จะถูกหักล้างได้ก็ต่อเมื่อมีหลักฐานเพียงพอในแต่ละคดี กล่าวคือ ต้องนำเสนอว่า เด็กนั้นมีความสามารถที่จะเข้าใจถึงลักษณะการกระทำของตนเอง (the Ability to Understand the Nature of his Actions) หากพบว่า เด็กนั้นไม่สามารถที่จะเข้าใจถึงการกระทำของตนเอง (Lack the Requisite Discernment of her Actions) ศาลมีอำนาจให้อายุของเด็กมาเป็นเหตุลดโทษได้ แต่อย่างไรก็ดีเด็กอายุตั้งแต่ 13 ปี แต่ต่ำกว่า 16 ปี ศาลมีอำนาจลงโทษจำคุกเด็กและเยาวชนได้ แต่จะลงโทษได้ไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่ลงแก่ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ในความผิดฐานเดียวกัน โดยจะลงโทษได้ก็ต่อเมื่อเด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญาร้ายแรงเท่านั้น

Code pénal: Chapitre Ier: Du genocide (2020) ได้อธิบายบทลงโทษไว้ว่า ฐานความรับผิดชอบในกฎหมายอาญาและบทลงโทษของฝรั่งเศสการที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญาร้ายแรงเพิ่มสูงขึ้นฝรั่งเศส จึงนำเอาฐานความผิดอาญา อุกฉกรรจ์ร้ายแรง (Serious Offences) อาทิ ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา (Rape) ฆ่าคนตายโดยเจตนา (Murder) พยายามหรือช่วยเหลือและให้การสนับสนุนในการฆ่าผู้อื่น (Attempting or Aiding and abetting Murder) การค้ามนุษย์ (Trafficking) การผลิตยาเสพติด (Producing and Manufacturing Drugs) การชิงทรัพย์โดยใช้อาวุธ (Armed Robbery) หรือความผิดอาญาร้ายแรงอื่นที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 15 ปี (Crime) ขึ้นไปมาใช้เป็นเกณฑ์การพิจารณาประกอบกับอายุ เพื่อกำหนดความรับผิดชอบอาญาของเด็กและเยาวชน ซึ่งความผิดอาญาร้ายแรงดังกล่าวล้วนเป็นความผิดอุกฤษฏ์โทษ (Les Crimes) ทั้งสิ้น ประเทศฝรั่งเศสแบ่งประเภทความผิดเป็นแบบไตรภาค (Tripartite Classification) คือความผิดอุกฤษฏ์โทษ (Les Crimes) ความผิดมัจฉิมโทษ (Les délits) และความผิดลหุโทษ (Lescontraventions) คุณลักษณะของการแบ่งประเภทความผิดอาญาในประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส ดังนี้ ความผิดอุกฤษฏ์โทษ (Felonies/ Les Crimes) ได้แก่ ความผิดที่มีบทระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือกักขังตลอดชีวิต จำคุกหรือกักขัง 30 ปี จำคุกหรือกักขัง 20 ปี และจำคุกหรือกักขัง 15 ปี การกำหนดเวลาจำคุกหรือกักขังต่ำสุดที่สามารถลงโทษได้ในความผิดอุกฤษฏ์โทษคือ 10 ปี (มาตรา 131-1) ตัวอย่างฐานความผิดที่อยู่ในกลุ่มความผิด

อุกฤษฎ์โทษ โดยส่วนใหญ่ คือ ความผิดที่กระทำต่อบุคคล (Crimes Against Humanity) ซึ่งได้แก่ ความผิดฐานฆ่าล้างเผ่าพันธุ์มีอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิต (มาตรา 211-1) ความผิดต่อมนุษยชาติมีอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิต (มาตรา 212-1) ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นมีอัตราโทษจำคุก 30 ปี (มาตรา 221-1)

French Penal Code (2020) ได้ให้คำอธิบายว่า ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนช่วงอายุของเด็กและเยาวชนที่ต้องรับผิดทางอาญาช่วงอายุ 12 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 16 ปี ในกรณีที่บุคคลที่มีอายุครบ 12 ปี บริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 16 ปี กระทำความผิดฐานฆาตกรรมโดยเจตนา หรือทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บสาหัส เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย หรือทำให้ได้รับบาดเจ็บสาหัส เป็นเหตุให้ทุพพลภาพอย่างร้ายแรง และพฤติการณ์เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ต้องรับผิดทางอาญา กระทำความผิดฐานฆาตกรรม โดยเจตนาการบาดเจ็บโดยเจตนา ทำให้ได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิต ช่มชู้้นปล้นค้ายาเสพติดวางเพลิงระเบิดหรือเผยแพร่สารอันตรายจะต้องรับผิดชอบทางอาญา

French Penal Code (2020) ได้ให้คำอธิบายว่า ฐานความรับผิดชอบในกฎหมายอาญาและบทลงโทษประเทศจีน ในกรณีที่ได้รับโทษประหารชีวิตที่ถูกระงับ หากไม่มีอาชญากรรมโดยเจตนาในช่วงระยะเวลาของการประหารชีวิตที่ถูกระงับโทษจะถูกเปลี่ยนเป็นจำคุกตลอดชีวิต หลังจากระยะเวลาสองปีเสร็จสิ้น หากมีการบำเพ็ญกุศลใหญ่หลวงอย่างแท้จริง หลังจากครบระยะเวลาสองปีโทษจำคุกให้จำคุก 25 ปี หากอาชญากรรมนั้นเกิดขึ้น โดยเจตนาและพฤติการณ์ร้ายแรงให้ลงโทษประหารชีวิต หลังจากรายงานต่อศาลประชาชนสูงสุดเพื่อขออนุมัติ ในกรณีที่ไม่มีโทษประหารชีวิตสำหรับอาชญากรรมโดยเจตนา ระยะเวลาที่ระงับโทษประหารชีวิตจะถูกคำนวณใหม่ และรายงานต่อศาลประชาชนสูงสุดเพื่อยื่นฟ้อง

นงลักษณ์ อานี (2557) อธิบายว่า ประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้ศึกษาช่วงอายุของเด็กและเยาวชนที่ต้องรับผิดทางอาญาช่วงอายุ 6 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 16 ปี เด็กอายุตั้งแต่ 6 ปีแต่ต่ำกว่า 16 ปี กฎหมาย North Carolina General Statutes Chapter 7B Juvenile Code ได้นิยามคำว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด (Delinquent Juvenile) คือ บุคคลที่มีอายุอย่างน้อย 6 ปี แต่ไม่ถึง 16 ปี เป็นการรับอิทธิพลมาจากกฎหมาย Common Law ที่ถือว่าเด็กอายุระหว่าง 7 ปี ถึง 14 ปี ได้รับ

การสันนิษฐานว่า ไม่สามารถมีเจตนากระทำผิดได้ แต่เป็นข้อสันนิษฐานที่ไม่เด็ดขาด (Rebuttable Presumption of Criminal Incapacity) สามารถสับหักล้างได้ โดยการแสดงให้เห็นว่าเด็กดังกล่าวมีสติปัญญาเพียงพอที่จะแยกแยะระหว่างถูกกับผิดและเด็กและเยาวชนสามารถที่จะเข้าใจลักษณะและการกระทำที่ผิดกฎหมายของตนได้ และหากบุคคลใดอายุ 16 ปี กระทำความผิดบุคคลนั้นต้องรับผิดชอบทางอาญาโดยสมบูรณ์

North Carolina General Statutes (2021) ได้ให้ความหมายว่า ฐานความรับผิดในกฎหมายอาญาและบทลงโทษประเทศสหรัฐอเมริกาสหรัฐอเมริกาจะจำแนกประเภทความผิดอาญา ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ Felony และ Misdemeanor ในบางมลรัฐอาจจำแนกประเภทความผิดเล็กน้อยที่ไม่มีโทษจำคุก ซึ่งเรียกว่า Infraction หรือ Violation หรือ Petty Offense การจำแนกประเภทความผิดอาญาดังกล่าวจะอาศัยอัตราโทษตามกฎหมายของความผิดนั้น ๆ เป็นสำคัญ กล่าวคือโดยส่วนใหญ่ Felony จะหมายถึงความผิดที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือจำคุกเกินกว่า 1 ปี ส่วนความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีลงมาหรือมีอัตราโทษที่เบากว่าโทษจำคุก เช่นปรับ เป็นต้น ส่วนในมลรัฐ North Carolina นั้นได้แบ่งประเภทความผิดออกเป็น Felony และ Misdemeanor ความผิด Felony หมายถึงความผิดตาม Common Law เป็นความผิดที่มีโทษประหารชีวิตความผิดที่มีโทษจำคุกในเรือนจำมลรัฐ (the State's Prison) หรือเป็นความผิดตามกฎหมายลายลักษณ์อักษรบัญญัติไว้ (Statute) ส่วนความผิดอื่น ๆ ตามแต่ละประเภทของความรับผิด เป็นต้น

## วิธีดำเนินการวิจัย

ศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี กรณีการกระทำซ้ำของเด็กและการกระทำความผิดที่ร้ายแรง และเป็นเหตุอุกฉกรรจ์มากขึ้นเรื่อย ๆ บทลงโทษ ตามมาตรา 74 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช 2563 กำหนดช่วงอายุเกิน 10 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี ในปัจจุบันมีการแก้ไขช่วงอายุ ในมาตรา 74 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช 2565 เป็นช่วงอายุเกิน 12 แต่ไม่เกิน 15 ปี และยังมีพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี 2560 ศึกษากระบวนการ

ยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กเยาวชน แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเด็กเยาวชนทฤษฎีเกี่ยวกับการทำผิดทางอาญาเด็กเยาวชน อันประกอบไปด้วย การทำความเข้าใจทางอาญาของเด็กเยาวชน หลักสากลเกี่ยวกับมาตรการความรับผิดชอบทางอาญาและการดำเนินคดีกรณีผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน เพื่อการลงโทษที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการแก้ไขฟื้นฟูของการทำความเข้าใจในปัจจุบันไม่เป็นผล เนื่องจากในปัจจุบันการกระทำผิดของเด็กไม่ลดลงเลย จึงจะต้องศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศให้กฎหมายอาญาไทยมีความทันสมัยไม่ล้าหลัง และปรับใช้ในเหตุการณ์ของการกระทำผิดของเด็กที่ร้ายแรงในปัจจุบันได้

## ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ดังนั้น การเปรียบเทียบ ช่วงอายุ บทลงโทษ และฐานความรับผิดชอบแล้ว ประเทศไทยมีการกำหนดช่วงอายุใกล้เคียงประเทศฝรั่งเศส และใกล้เคียงประเทศจีนเป็นอย่างมาก และประเทศสหรัฐอเมริกาที่สามารถโทษที่มาตรการสำหรับเด็กและเยาวชนไว้อย่างชัดเจน และเพียงพอที่จะเปรียบเทียบให้เห็นถึงกฎหมายที่ประเทศไทยใช้และปฏิบัติตามนั้นเหมือนประเทศฝรั่งเศส และประเทศกลับไม่สามารถจะลงโทษกับการกระทำที่เด็กหรือเยาวชนไทยกระทำความผิดที่ร้ายแรงที่เป็นเหตุอุกฉกรรจ์ หรือการกระทำความผิดที่เป็นการกระทำซ้ำ ผู้ศึกษาคิดว่าการกระทำเช่นนี้ไม่สมควรใช้มาตรการสำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว แต่ควรที่จะกำหนดบทโทษที่ชัดเจนอย่างต่างประเทศที่ผู้ศึกษานำมาเปรียบเทียบให้เห็นถึงการลงโทษและสามารถนำมาปรับใช้ในกฎหมายไทยที่เกาเกี่ยวกับสภาพปัญหา และเหตุการณ์ในปัจจุบันที่ไม่สามารถลงโทษได้เพราะปิดกั้นโดยช่วงอายุ และการคุ้มครองสิทธิที่มากเกินไปจนไม่เป็นธรรมกับเหยื่อหรือผู้เสียหายหรือกับประชาชนที่อยู่ในสังคมเดียวกัน

การเปรียบเทียบกับต่างประเทศในช่วงอายุ บทลงโทษ และฐานความผิดที่ดำเนินคดีในส่วนในช่วงอายุ ในส่วนของประเทศฝรั่งเศสในช่วงอายุที่กฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศสกำหนดช่วงอายุ ระหว่าง 7-14 ปี เริ่มใช้ดุลพินิจโดยคำนึงถึงการลงโทษเด็กมากขึ้นโดยกฎหมายอาญาประเทศฝรั่งเศสได้กำหนดบทลงโทษเด็กหรือเยาวชนอายุระหว่าง 13-16 ปี ให้ได้รับการลงโทษและให้ใช้ดุลพินิจของศาลในการ

ลดโทษทางอาญาในส่วนของเด็กที่ได้กระทำความผิดทางอาญา อาจถูกขังในสถานที่แบบปิด (Closed Institution) โดยเป็นเงื่อนไขผูกพันของการเข้าสู่สถาบันแบบปิดที่จะไม่ให้หลบหนี และศาลอาจจะส่งตัวเด็กไปขังในเรือนจำก่อนที่จะมีการพิจารณาคดีก็ได้ ในส่วนของประเทศจีนกฎหมายอาญามาตรา 17 วรรค 3 กำหนดช่วงอายุในการรับผิดช่วงอายุ 12-14 ปี หรือครบอายุ 12 ปี แต่ไม่เกิน 14 ปี กระทำความผิดฐานฆาตกรรมโดยเจตนาหรือได้รับบาดเจ็บโดยเจตนาทำให้เสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บสาหัสโดยวิธีการที่โหดร้ายเป็นพิเศษ ทำให้เกิดความพิการอย่างร้ายแรงและพฤติกรรมร้ายแรงและเขตการปกครองของประชาชนสูงสุดอนุมัติการดำเนินคดี เขาจะต้องรับผิดชอบทางอาญา ดังนั้น ในประเทศจีนมีการกำหนดความรับผิดชอบไว้เลยถ้ามีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้น ในส่วนของประเทศสหรัฐอเมริกาในการกระทำความผิดในช่วงอายุ เด็กระหว่างอายุ 7-14 ปี ฟังจากข้อพิสูจน์ ซึ่งสามารถสืบหากล้างได้โดยการแสดงให้เห็นว่า เด็กดังกล่าวมีสติปัญญาเพียงพอที่จะแยกแยะระหว่างถูกกับผิด และเด็กที่จะสามารถที่จะเข้าใจลักษณะการกระทำความผิดของกฎหมาย ดังนั้นข้อสันนิษฐานนั้นจะสิ้นสุดลง เมื่อพิสูจน์การกระทำของเด็กนั้นว่าผิดหรือร้ายแรงจริงตามเหตุการณ์ที่กระทำ โดยปัจจุบันสหรัฐอเมริกาให้การลงโทษสถานที่แบบปิดสำหรับเด็กและเยาวชนในการลงโทษตามการกระทำของเด็กและเยาวชนนั้น

นางลักษณ์ อาณี (2557) ได้อธิบายว่า ในส่วนของบทลงโทษ ในส่วนของประเทศฝรั่งเศสมีการกำหนดโทษที่ใกล้เคียงกับมาตรา 74 ของประเทศไทย ซึ่งถ้าเป็นเด็กอายุระหว่าง 13-16 ปี มีบทกำหนดโทษคือการถูกกักขังในสถานที่แบบปิด โดยมีเงื่อนไขผูกพันในการไม่หลบหนี ถ้าเป็นกรณีที่ร้ายแรงอาจมีคำสั่งให้ส่งตัวไปยังเรือนจำก่อนมีคำพิพากษา ในส่วนของประเทศจีนมีการกำหนดบทลงโทษในช่วงอายุที่ชัดเจนและมีการบรรยายอย่างชัดเจนในบทลงโทษนั้นในช่วงอายุ 12-14 ปีถ้ากระทำความผิดจะต้องรับผิดทางอาญาอย่างชัดเจนตามเหตุการณ์ที่กระทำ ในส่วนของประเทศสหรัฐอเมริกามีรูปแบบการกำหนดบทลงโทษว่า ตั้งแต่ในช่วงอายุตั้งแต่ 14 ปี ขึ้นไปถ้ากระทำความผิด ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ได้กระทำความผิดในกฎหมายของตนที่จะต้องรับผิดในทางอาญาอย่างสมบูรณ์

ในส่วนของฐานความผิดในการลงโทษเด็กและเยาวชน ในส่วนของประเทศฝรั่งเศส กติกาหรือมาตรการในการลงโทษตามฐานความผิดก็แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น

จะให้ศาลเด็กและเยาวชนเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญา แต่เมื่อเด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ร้ายแรง เช่น ฆ่าคนตาย ข่มขืนกระทำชำเรา เป็นต้น ศาลเด็กและเยาวชนของสหรัฐอเมริกา ก็จะโอนคดีไปยังศาลอาญาหรือศาลผู้ใหญ่ให้พิจารณาพิพากษาต่อไป โดยใช้เกณฑ์อายุและความร้ายแรงของความผิดเพื่อเป็นดุลพินิจในการโอนคดี ส่วนฝรั่งเศส แม้จะไม่มีระบบการโอนคดีก็ตาม แต่เมื่อเด็กและเยาวชนมีอายุตามที่กฎหมายกำหนดคือตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป แต่ยังไม่ถึง 18 ปี กระทำความผิดอาญาร้ายแรงตามที่กฎหมายกำหนด อาทิ ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ข่มขืนกระทำชำเรา เป็นต้น ก็จะมีองค์คณะพิเศษที่มีความเชี่ยวชาญด้านเด็กและเยาวชนของศาลเด็กและเยาวชน พิจารณาพิพากษาคดีที่เด็กและเยาวชนตามอายุที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่ม ในส่วนของประเทศจีนมีการกำหนดโทษและพิจารณาคดีในศาลอาญาโดยตรงเหมือนเป็นคดีที่ร้ายแรงตามที่มีบทลงโทษที่ทำให้บาดเจ็บสาหัส ทำร้ายร่างกายอย่างร้ายแรง ทำให้พิการอย่างหรือฆ่าจนตาย มีบทกำหนดโทษตามโทษทางอาญาที่ต้องรับผิดในแต่ละช่วงอายุอยู่แล้วและชัดเจนในบทกำหนดโทษ ในส่วนของประเทศสหรัฐอเมริกา ศาลเด็กและเยาวชนเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญา แต่เมื่อเด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญา อุกฉกรรจ์ร้ายแรง เช่น ฆ่าคนตาย ข่มขืนกระทำชำเรา เป็นต้น ศาลเด็กและเยาวชนของสหรัฐอเมริกาก็จะโอนคดีไปยังศาลอาญาหรือศาลผู้ใหญ่ให้พิจารณาพิพากษาต่อไป

## สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบกับบทกฎหมายในต่างประเทศเปรียบเทียบถึงเรื่องช่วงอายุความรับผิดชอบที่กำหนดโทษที่เกี่ยวข้องระหว่างเด็กและเยาวชนในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญา วัตถุประสงค์ของการลงโทษทางอาญาและบทกำหนดโทษอย่างเหมาะสมที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน พบว่า การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาและการดำเนินคดีกรณีผู้กระทำความผิดเป็นเด็กและเยาวชนของประเทศไทยและประเทศกรณีศึกษาคือกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบลายลักษณ์อักษร (Civil Law) ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส และประเทศในรูปแบบคอมมิวนิสต์ ได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศในระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) คือ ประเทศสหรัฐอเมริกาต่างรับเอาแนวคิดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของเด็กและเยาวชนจาก 3 แนวคิดมาปรับใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศของตนเอง ได้แก่ แนวคิดแบบ “ความยุติธรรม” ตามกฎหมายที่เชื่อว่าการลงโทษนั้นต้องได้สัดส่วนกับการกระทำ ฉะนั้นการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนจึงเป็นวัตถุประสงค์หลักของแนวคิดนี้และอีกแนวคิดหนึ่งคือแบบ “สังคมสงเคราะห์” ที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดเด็กและเยาวชนกระทำความผิด รวมถึงความต้องการของเด็กและเยาวชน ผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ ส่วนในแต่ละประเทศจะใช้แนวคิดใดเป็นหลักในการปรับใช้กับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนนั้นเป็นเรื่องความเหมาะสมของแต่ละประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ประเทศต่าง ๆ จะเน้นการปรับใช้แนวคิดแบบสังคมสงเคราะห์ที่ให้ความสำคัญคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ และมีบทกำหนดความรับผิดชอบหรือมาตรการในการกำหนดบทลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนนั้นเอง

หลังจากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลกฎหมายของประเทศและต่างประเทศของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน และศึกษาจากสถิติรายงานการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมากขึ้นเรื่อยในสถิติรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562-2565 จากการกระทำความผิดที่เป็นข้อสรุปในการกระทำความผิดซ้ำตามช่วงอายุ ซึ่งพบได้อย่างชัดเจนว่าการกระทำความผิดซ้ำที่มีมากขึ้น และเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม ไม่มีการลดลงและมีการกำหนดให้ใช้วิธีการนั้นในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในปัจจุบันนี้เหมือนไม่ได้มีส่วนให้เด็กหรือเยาวชนที่เคยกระทำความผิดแล้วไม่มากระทำความผิดอีกน้อยลง แต่กลับส่งผลให้มีการกระทำความผิดซ้ำและส่งผลเป็นภัยต่อสังคมเป็นอย่างมาก เพราะในปัจจุบันสังคมไทยรู้สึกเริ่มไม่ปลอดภัยจากเหตุการณ์ที่พบเห็นได้ชัดในปัจจุบันที่มีการกระทำความผิดของเด็กเพียงอายุ 14 ปี และเป็นการกระทำความผิดร้ายแรงเหมือนกับผู้ใหญ่กระทำแต่การกระทำนั้นกลับเป็นเด็กเพียงอายุ 14 ปี ที่ทำการพกพาอาวุธเข้าไปในห้างสรรพสินค้าพารากอน และทำการกราดยิงผู้คนถึงชีวิตรวมแล้วถึง 5 คน และยังเป็นชาวต่างชาติอีก 1 คน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่น่ากลัวอย่างมากในสังคมปัจจุบันและสังคมมีการเปรียบเทียบกับการกระทำความผิดของเด็กอายุ 14 ปี เท้ากับเหตุการณ์ที่กราดยิงที่สหรัฐอเมริกา ซึ่งมีการตัดสินโทษจำคุกเด็ก 14 ปี พร้อมเรียกบิดามารดาของเด็กคนนั้นมาเสียค่าปรับ

แต่ประเทศไทยกับทำได้แค่ตัดสินให้ส่งตัวเพื่อรักษาทางด้านจิตใจแต่เหยื่อเหล่านั้นกับไม่ได้รับการเยียวยาอย่างเต็มที่หรือพาสมควรในการกระทำความผิดของเด็กดังกล่าวนั้น จึงควรมีการเปลี่ยนแปลงช่วงอายุในการรับผิด มาตราการในการรับผิดและบทสำหรับกำหนดโทษทางอาญาที่เป็นรูปแบบที่ชัดเจนและยุติธรรมแก่เหยื่อที่ได้รับความไม่ยุติธรรมนั้น

นางลักษณ์ อาณี (2557) อธิบายว่า ประเทศฝรั่งเศสจำแนกอายุที่ต้องรับผิดทางอาญา ออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มแรก ได้แก่ อายุต่ำกว่า 13 ปี ไม่อาจที่จะถูกตั้งข้อหาว่ากระทำความผิดได้ เนื่องจากได้รับข้อสันนิษฐานอย่างเด็ดขาดว่า ไม่มีความรับผิดชอบทางอาญา โดยเด็กกลุ่มนี้มักจะได้รับพิจารณาอย่างไม่เป็นทางการในศาลเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ เพื่อให้ศาลมีคำสั่งใช้มาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพ กลุ่มที่สอง ได้แก่ เด็กอายุระหว่าง 13-16 ปี กระทำความผิดจะถูกตั้งข้อหาว่า กระทำความผิดได้แต่จะได้รับการสันนิษฐานว่า ไม่มีความรับผิดชอบทางอาญา ซึ่งข้อสันนิษฐานนี้จะถูกหักล้างได้ โดยศาลมีอำนาจลงโทษจำคุกเด็กและเยาวชนได้ แต่จะลงโทษได้ไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ในความผิดฐานเดียวกัน กลุ่มสุดท้าย ได้แก่ เยาวชนอายุตั้งแต่ 16 ปี แต่ต่ำกว่า 18 ปี ในกรณีที่ศาลพิจารณาถึงมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดของเยาวชนแล้ว ศาลอาจพิพากษาให้จำคุกในอัตราเดียวกันกับผู้ใหญ่ก็ได้แต่ต้องเป็นกรณีกระทำความผิดอาญาร้ายแรงหรือกระทำความผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป

Criminal Law of the People's Republic of China (2021) ได้ให้คำอธิบายว่า ประเทศจีนจำแนกอายุที่ต้องรับผิดทางอาญาเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกได้แก่ อายุครบ 12 ปีบริบูรณ์ ไม่ต้องรับผิดแต่อาจจะถูกกักกัก กลุ่มที่สองช่วงอายุ 12-14 ปี กระทำความผิดต้องรับโทษทางอาญาที่กำหนดไว้เหมือนการให้บาดเจ็บสาหัส พิจารณถึงแก่ความตายตามโทษฐานนั้น ๆ กลุ่มที่สามเกิน 16 ปีเป็นต้นไป รับโทษตามฐานความผิดนั้น ๆ กรณีของศาลประเทศจีน จะให้ได้ว่ามีบทกำหนดโทษเป็นรายลักษณะ อักษรอย่างชัดเจนในการจะลงโทษตามข้อกำหนดนั้นๆ

นางลักษณ์ อาณี (2557) อธิบายว่า ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาจำแนกอายุที่ต้องรับผิดทางอาญาออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรก ได้แก่ เด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี ไม่ต้องรับผิดทางอาญาเพราะได้รับการสันนิษฐานอย่างเด็ดขาดว่า ไม่สามารถมีเจตนากระทำความผิดได้ และไม่อาจรับฟังพยานหลักฐานใด ๆ เพื่อแสดงให้เห็นได้ว่าเด็กนั้น มีความสามารถ

ในการกระทำผิด ส่วนอีกกลุ่มหนึ่ง ได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชนอายุตั้งแต่ 6 ปี แต่ต่ำกว่า 16 ปี ได้รับการสันนิษฐานว่า ไม่สามารถมีเจตนากระทำผิดได้แต่เป็นข้อสันนิษฐานที่ไม่เด็ดขาด ซึ่งสามารถสืบทักล้างได้โดยการแสดงให้เห็นว่า เด็กดังกล่าวมีสติปัญญาเพียงพอที่จะแยกแยะระหว่างถูกกับผิดและเด็กและเยาวชนสามารถที่จะเข้าใจลักษณะและการกระทำที่ผิดกฎหมายของตนได้ อนึ่ง ในกรณีบุคคลอายุ 16 ปี กระทำความผิด บุคคลนั้นต้องรับผิดชอบทางอาญาโดยสมบูรณ์

การจำแนกอายุที่ต้องรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชนข้างต้นเป็นการให้คุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ เนื่องจากการจะใช้มาตรการหนึ่งมาตรการใดกับเด็กและเยาวชนจะพิจารณาเกณฑ์อายุเป็นลำดับแรก อันเป็นการสอดคล้องกับอนุสัญญาว่า ด้วยสิทธิเด็กที่กำหนดให้ในการกระทำทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็ก ไม่ว่าจะเป็นกระทำโดยสถาบันสังคมสงเคราะห์ของรัฐหรือเอกชน ศาลยุติธรรม หน่วยงานฝ่ายบริหารหรือองค์กรนิติบัญญัติ ผลประโยชน์สูงสุดของเด็ก เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรก ซึ่งเด็กหมายถึงผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี แม้สหรัฐอเมริกาและจีนจะไม่ได้เป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญาว่า ด้วยสิทธิเด็กก็ตาม แต่ก็มีกรจำแนกอายุเด็กและเยาวชนที่ต้องรับผิดชอบทางอาญาเช่นกัน เพราะกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของเด็กและเยาวชนของสหรัฐอเมริกาและจีนคำนึงถึงหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กด้วยเช่นกัน ไม่เพียงแต่หลักประโยชน์สูงสุดของเด็กเท่านั้นที่อนุสัญญาว่า ด้วยสิทธิเด็กให้ความสำคัญ แต่ความร้ายแรงและความชั่วร้ายของเด็กก็เป็นสิ่งที่อนุสัญญาว่า ด้วยสิทธิเด็กกำหนดไว้เช่นกัน กล่าวคือ อนุสัญญาว่า ด้วยสิทธิเด็ก มาตรา 40 กำหนดให้การดำเนินงานต่าง ๆ เช่น คำสั่งให้มีการดูแล ณะแนว และควบคุม การให้คำปรึกษา การภาคทัณฑ์ การอุปการะดูแล แผนงานการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ และทางเลือกอื่นที่ให้สถาบันเป็นผู้ดูแล จะต้องมิใช่เพื่อประกันว่า เด็กจะได้รับการปฏิบัติในลักษณะที่เหมาะสมแก่ความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก และได้สัดส่วนกับสภาพการณ์และความผิดของเด็ก ซึ่งข้อความที่ว่า “เพื่อประกันว่าเด็กจะได้รับการปฏิบัติในลักษณะที่เหมาะสมแก่ความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก และได้ สัดส่วนกับทั้งสภาพการณ์และความผิดของเด็ก ” หมายถึง ลักษณะธรรมชาติของพัฒนาการด้านความสามารถทางด้านร่างกายและจิตใจของเด็กมีผลต่อแนวทางที่ผู้พิพากษาใช้กับหลักการความได้สัดส่วน กล่าวคือ ไม่เพียงแต่การกระทำผิดของเด็กเท่านั้นที่เป็นส่วนสำคัญในการที่ผู้พิพากษาใช้เป็นข้อพิจารณาในการใช้มาตรการหนึ่ง

มาตรการสำหรับเด็ก แต่ระดับความชั่วร้ายของเด็กกับความเจริญเติบโตในด้านความสามารถของร่างกายและจิตใจของเด็กที่จะมีความรับผิดชอบได้หรือไม่ ก็เป็นส่วนสำคัญที่ผู้พิพากษาใช้ในการพิจารณาเช่นกัน

ประเภทความผิดอาญาที่ประเทศกรณีศึกษานำมาใช้พิจารณาประกอบกับอายุ เพื่อกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชนให้ได้สัดส่วนกับการกระทำนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นประเภทความผิดในตัวเอง หมายถึง การกระทำที่มีความชั่วร้ายตามธรรมชาติ ชัดต่อจิตสำนึก ไม่ว่าจะกระทำในสถานที่ใด ยุคสมัยใด เวลาใด ผู้ใดกระทำก็ตามก็ถือเป็นความผิด โดยเฉพาะความผิดต่อชีวิตซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นคุณค่าพื้นฐาน ที่สังคมยอมรับว่ามีคุณค่าสูงสุด เมื่อถูกทำลายไม่ว่าผู้ทำลายนั้นจะเป็นเด็ก เยาวชนหรือผู้ใหญ่ก็ตาม จึงต้องรับผิดชอบต่อการกระทำนั้น ไม่เพียงแต่ความผิดเกี่ยวกับชีวิตเท่านั้น ที่ประเทศกรณีศึกษานำมาพิจารณาประกอบกับอายุของเด็กและเยาวชนในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญา ประเทศกรณีศึกษา ยังได้นำเอาความผิดเกี่ยวกับร่างกาย เพศ เสรีภาพ ทรัพย์สิน เป็นต้น มากำหนดด้วย เพราะถือเป็นการกระทำผิดที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อเหยื่อและสังคม ดังนั้น เมื่อเด็กและเยาวชนกระทำความผิดประเภทความผิดในตัวเอง จึงย่อมรู้ว่า เป็นการกระทำผิดที่ไม่สมควรกระทำ เมื่อยังคงมีเจตจำนงอิสระในการเลือกและตัดสินใจที่จะกระทำผิดในสิ่งที่ตนรู้ว่าผิด ประเทศกรณีศึกษา จึงกำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายที่รุนแรงแก่เด็กและเยาวชน ผู้กระทำความผิดเหล่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับการกระทำความผิดอาญาอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนและเป็นการคุ้มครองเหยื่อและสังคม ซึ่งถือเป็นการสร้างความสมดุลให้แก่สังคมโดยรวมนั่นเอง ประเภทความผิดเพราะกฎหมายห้าม ในบางฐานความผิดที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสังคมในวงกว้าง เช่น การค้ายาเสพติดให้โทษ ประเทศกรณีศึกษาก็กำหนดให้เป็นฐานความผิดที่ต้องพิจารณาประกอบกับอายุเด็กและเยาวชนเพื่อกำหนดความรับผิดชอบทางอาญา

## ข้อเสนอแนะการวิจัย

โดยแก้ไขว่า วรรคแรกของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74 เด็กอายุกว่า 12 ปี แต่ยังไม่เกิน 15 ปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดหากความผิดนั้นมี

ระหว่างโทษอย่างสูงจำคุกไม่เกิน 10 ปี โดยศาลเห็นว่า ควรลงโทษให้ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการต่อไปนี้แทนการลงโทษ

โดยอนุ (1) อนุ (5) ของประมวลกฎหมายอาญามาตรา 74 คงเดิม เพื่อเติมวรรคสองในกรณีระวางโทษเกินกว่าวรรคแรก โดยศาลเห็นว่า ควรพิจารณาให้ลงโทษให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่ง

เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญามาตรา 74 ที่เป็นมาตรการแห่งการบังคับเกี่ยวกับช่วงอายุโดยในกรณีที่เด็กอายุเกินกว่า 12 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี ที่มีการกระทำความผิดร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย เป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตาย หรือในกรณีกระทำความผิดซ้ำในข้อหาที่ร้ายแรง ถ้ามีการกระทำของเด็กหรือเยาวชน ศาลเด็กและเยาวชนอาจใช้ดุลพินิจในการนั้นได้แต่ต้องกระทำการตามมาตรา 97 วรรค 2 ในการโอนคดีไปพิจารณายังศาลที่พิจารณาคดีปกติได้ แต่กรณีดังกล่าวในปัจจุบันยังไม่มีกรณีปฏิบัติจริง ๆ ถึงจะปฏิบัติจริง ๆ ได้ แต่ก็จะต้องข้อยกเว้นโทษตามมาตรา 74 ประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้นจึงควรแก้ไขเพิ่มเติม

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจากการชี้แนะที่เป็นประโยชน์จากกรรมการวิทยานิพนธ์ทุกท่านขอกราบขอบพระคุณท่าน อาจารย์ ดร.กานติศ ศิริสานต์ ที่รับเป็นประธานกรรมการสอนวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ บวบชม ประธานหลักสูตรนิติศาสตร์ และกรรมการเลขานุการในการสอบเล่มวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณที่ให้คำชี้แนะในการจัดทำเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญ์ เหลืองรัตนเจริญ ที่มอบโอกาสในการให้คำแนะนำชี้แนะ ให้ความรู้ข้อมูล ช่วยเหลือและให้คำปรึกษา รวมถึงตรวจและแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และผลงานวิจัยในการจบตลอดหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ด้วยโอกาสอันล้ำค่า เอาใจใส่และเมตตาตลอดเวลา ขอกราบขอบพระคุณท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ อาณิ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่สละเวลา ชี้แนะ สั่งสอนและให้คำปรึกษา รวมถึงตรวจและแก้ไข

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้แก่นักศึกษาเพื่อการศึกษาได้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดีอย่างเสมอมา โดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรัชญาไชย แซ่มซ้อย ที่คอยช่วยเหลือทางด้านภาษาในการทำเล่มวิทยานิพนธ์ และผลงานวิจัยในการลงฐานตลอดหลักสูตร ในภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาจีน ที่คอยแนะนำ ชี้แนะให้คำปรึกษาในการแปลภาษา ในการอ่านภาษา และแก้ไขให้ความช่วยเหลือทางด้านภาษาเป็นอย่างสูงในการดำเนินการวิทยานิพนธ์และผลงานวิจัยฉบับนี้

และส่วนสำคัญขอขอบพระคุณ นายท้าย สมพร, นางคำ สมพร, นางสุดกัญญา สมพร และนายบุญมา พันทะนารี ที่เป็นกำลังใจและส่งเสริมให้ก้าวสู่การศึกษาในระดับปริญญาโทจนจบหลักสูตร

หากงานศึกษาวิทยานิพนธ์และผลงานทางการวิจัยฉบับนี้มีข้อผิดพลาดและบกพร่องประการใด ผู้เขียนวิทยานิพนธ์และผลงานทางด้านวิจัยขอน้อมรับความผิดพลาดด้วยความยินดียิ่งแต่เพียงผู้เดียว

## เอกสารอ้างอิง

- นงลักษณ์ อาณี. (2557). *แนวทางใหม่ในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาและการดำเนินคดี กรณีผู้กระทำความผิดเป็นเด็ก และเยาวชน*. [ดุชนิพนธ์ปริญญาเอก]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิชญา เหลืองรัตนเจริญ. (2555). *กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด*. [ดุชนิพนธ์ปริญญาเอก]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2562-2566). *สถิติคดี. รายงานสถิติคดีประจำปี*. <https://www.djop.go.th/index.php/home#>.
- Criminal Law of the People's Republic of China. (2021).
- French Penal Code. (2020). [https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte\\_lc/LEGITEXT000006070719/2024-07-14/](https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/2024-07-14/).

North Carolina General Statutes. (2021). Chapter 7B–Juvenile Code  
Article 15. 7B-1501 – Definitions. <https://law.justia.com/codes/north-carolina/2021/chapter-7b/article-15/section-7b-1501/>